

חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים),

התשס"ח-2008*

1. הגדרות – בחוק זה –
- "חוק סדר הדין הפלילי" – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹;
"חיקוק סביבה" – הוראת חיקוק המנויה בתוספת;
"פקח" – עובד רשות מקומית שהוסמך בהתאם להוראות חוק זה, לפקח על ביצוע חיקוקי סביבה, כולם או חלקם;
"פקודת מעצר וחיפוש" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969²;
"רשות מקומית" – עירייה, מועצה מקומית, או איגוד ערים שעיקר עיסוקו שמירה על איכות הסביבה;
"רשות מקומית גדולה" – עירייה או מועצה מקומית שמספר תושביה הרשומים במרשם האוכלוסין עולה על 20,000;
"רשות מקומית קטנה" – עירייה או מועצה מקומית שמספר תושביה הרשומים במרשם האוכלוסין אינו עולה על 20,000;
"השר" – שר הפנים.
2. סמכות רשות מקומית
- (א) רשות מקומית גדולה או איגוד ערים שעיקר עיסוקו שמירה על איכות הסביבה, לפי העניין, יפעלו בתחום שיפוטם לאכיפת חיקוקי הסביבה בהתאם להוראות חוק זה.
(ב) רשות מקומית קטנה רשאית לפעול בתחום שיפוטם לאכיפת חיקוקי הסביבה, כולם או חלקם, בהתאם להוראות חוק זה.
3. הסמכת פקחים
- (א) ראש רשות מקומית רשאי להסמיך, מבין עובדי הרשות המקומית, פקחים בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך פקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:
(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של ראש הרשות המקומית אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים, ולפי החיקוק שעל ביצועו הוא יפקח, כפי שהורה השר בהסכמת השר הממונה על אותו חיקוק;
(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים ככל שהורה השר, בהסכמת השר הממונה על אותו חיקוק והשר לביטחון הפנים.
(ב) הודעה על הסמכת פקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.
4. סמכויות פקח
- (א) לשם פיקוח על ביצוע חיקוק סביבה, רשאי פקח שהוסמך לפקח על ביצועו בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד, לאחר שהודעה לפי סעיף 6 –
(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל על ביצוע חיקוק סביבה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, בהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995³;

¹ התקבל בכנסת ביום כ"ט באייר התשס"ח (3 ביוני 2008); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 111, מיום י"ח בכסלו התשס"ו (19 בדצמבר 2005), עמ' 142.

² ס"ח התשי"ג, עמ' 137; התשס"ז, עמ' 393.

³ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;

(4) להיכנס למקום, לרבות לכלי טיס או לכלי רכב, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה על חיקוק סביבה רשאי פקח שהוסמך לפקח על ביצועו, בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד:

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)⁴, בשינויים המחוייבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים.

(ג) סירב אדם להיענות לדרישת פקח, על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה, והיה חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי הפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996⁵, בשינויים המחוייבים.

(ד) אין בסמכויות פקח לפי חוק זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח שניתנו לו לפי כל דין אחר, אולם פקח שהוסמך לפי חוק זה לא יוסמך לפי כל דין אחר לעניין חיקוק הסביבה שהוסמך לפקח על ביצועו.

(ה) בביצוע תפקידיו לפי סעיף זה, לעניין חיקוק סביבה שעל ביצועו ממונה שר החקלאות ופיתוח הכפר, יפעל פקח על פי הנחיותיו של עובד מוסמך.

5. נקבע כי עבירה על חיקוק סביבה היא עבירת קנס לפי סעיף 221(א) לחוק סדר הדין הפלילי, לא יעשה ראש רשות מקומית שימוש בסמכותו להסמיך עובד רשות מקומית למסור הזמנה לפי סעיף 222 לחוק האמור ביחס לאותה עבירה, אלא אם כן הוסמך אותו עובד כפקח לפי הוראות חוק זה.

6. פקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בהתקיים כל אלה: זיהוי פקח (1) הוא בעת מילוי תפקידו;

(2) הוא לובש מדי פקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה ראש הרשות המקומית, ובלבד שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(3) יש בידו תעודה החתומה בידי ראש הרשות המקומית, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

7. על אף האמור בכל דין, קנס שהטיל פקח או שהוטל בבית משפט עקב הפעלת סמכותו של פקח, ישולם לקופת הרשות המקומית.

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

8. דיווח לעובד מוסמך
- (א) שר הממונה על ביצוע חיקוק סביבה, יסמיק, מבין עובדי משרדו, עובד בכיר לעניין חוק זה (בחוק זה – עובד מוסמך); עובד מוסמך ימונה דרך כלל או לגבי רשות מקומית מסוימת; הודעה על הסמכה כאמור תפורסם ברשומות ותימסר לרשות המקומית הנוגעת בדבר.
- (ב) רשות מקומית תודיע לעובד מוסמך הנוגע בדבר על חקירה של עבירה על חיקוק סביבה שפתחה בה ועל כתב אישום שהוגש עקב חקירה כאמור, לא יאוחר מ־14 ימים ממועד פתיחת החקירה או הגשת כתב האישום, לפי העניין; לעניין סעיף זה, "כתב אישום" – למעט מסירת הזמנה לפי סעיף 222 לחוק סדר הדין הפלילי, או הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב) לחוק האמור.
- (ג) עובד מוסמך רשאי לפטור רשות מקומית מחובת הדיווח לפי סעיף קטן (ב), דרך כלל או לגבי עבירה מסוימת, ביוזמתו או על פי בקשת הרשות המקומית.
- (ד) השר רשאי להורות על מתכונת ההודעה לפי סעיף זה ועל הפרטים שייכללו בה.
9. חקירה וכתב אישום על ידי גורם אחר
- (א) עובד מוסמך רשאי להורות, דרך כלל או לגבי עניין מסוים, כי לא תיפתח חקירה על ידי רשות מקומית, ואם החלה חקירה כאמור, רשאי הוא להורות על הפסקתה והעברתה לידי גורם אחר שעליו יורה, המוסמך לחקור בעבירה.
- (ב) קצין משטרה בכיר כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971⁶, שהסמיק לעניין זה המפקח הכללי של המשטרה (בסעיף זה – קצין מוסמך), רשאי להודיע לרשות מקומית כי עניין מסוים או סוג עניינים שפירט בהודעתו, נחקר או מטופל על ידי המשטרה; הודיע קצין מוסמך כאמור, לא תפתח רשות מקומית בחקירה באותו עניין או סוג עניינים שפורטו בהודעה, ואם נפתחה חקירה כאמור – תופסק החקירה.
- (ג) היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיק לעניין זה רשאי להורות על העברת הטיפול בכתב האישום כאמור בסעיף 8(ב), לתובע אחר כמשמעותו בחוק סדר הדין הפלילי.
10. סייג לסמכויות פקח
- פקח לא ישתמש בסמכויותיו לפי חוק זה כלפי אלה:
- (1) מוסד ממוסדות המדינה למעט בית חולים ממשלתי;
- (2) רשות מקומית;
- (3) ספקים ומפעלים המפתחים או מייצרים ציוד ביטחוני בעבור כוחות הביטחון, שקבע לעניין זה, מטעמי ביטחון המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ועם שר הפנים; לעניין זה, "כוחות הביטחון", "ציוד ביטחוני" – כהגדרתם בחוק התאגידים הביטחוניים (הגנה על אינטרסים ביטחוניים), התשס"ו–2006⁷.
11. אכיפה באמצעות חוקי עזר
- (א) רשות מקומית גדולה לא תחיל חוק עזר הקובע עבירה שיסודותיה דומים ליסודות עבירה על חיקוק סביבה; אין בהוראה זו כדי למנוע החלת חוק עזר הקובע עבירות אחרות או נוספות.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מועצת רשות מקומית גדולה רשאית לקבוע, לפי הצעת ראש הרשות המקומית האמורה ובהסכמת היועץ המשפטי שלה, כי הרשות המקומית תחיל את הוראות חוק העזר כאמור באותו סעיף קטן, ורשאית היא לקבוע הוראה שונה לגבי אזורים שונים בתחומה; קבעה רשות מקומית כאמור, לא יחולו סמכויותיה לפי חוק זה לעניין חיקוק הסביבה כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) החליטה רשות מקומית קטנה לפעול כאמור בסעיף 2(ב), יחולו הוראות סעיף קטן (א), בשינויים המחויבים, לעניין חיקוק הסביבה שלגביו החליטה כאמור.
- (ד) החלטה של רשות מקומית לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג) תיכנס לתוקף מיום פרסומה ברשומות.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

⁷ ס"ח התשס"ו, עמ' 174.

12. השר, בהסכמת השר הממונה על החיקוק שלגביו מתבקש השינוי והשר לביטחון הפנים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת.
13. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.
14. השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ועם השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
15. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984,⁸ בסעיף 12(א), המילים "איגודי ערים, עיריות, מועצות מקומיות", – יימחקו.
16. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984,⁹ בתוספת השלישית, בסופה יבוא:
"32. חוק הדרכים (שילוט), התשכ"ו-1966.¹⁰
33. חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993,¹¹ לעניין עבירות לפי סעיפים 15 ו-16ב.
34. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994.¹²
35. חוק הפיקודן על מכלי משקה, התשנ"ט-1999,¹³ לעניין עבירות לפי סעיף 18(א)(3).
36. חוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007,¹⁴ לעניין עבירות לפי סעיף 15(א)(1) ו-1(3) עד (5)."
17. בחוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993,¹⁵ בסעיף 8(א), במקום הרישה עד המילה "רשאים" יבוא "השר רשאי".
18. בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994,¹⁶ –
(1) בסעיף 5, המילים "ועובדי הרשויות המקומיות" – יימחקו;
(2) בסעיף 8(א), אחרי "מפקח" יבוא "וכן פקח כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008,¹⁷."
19. בחוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997,¹⁸ בסעיף 4(א), הסיפה החל במילים "ומתוך רשימות פקחים" – תימחק.
20. בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004,¹⁹ בסעיף 12(א), המילים "וכן מבין עובדי רשות מקומית בהסכמת ראש אותה רשות", – יימחקו.
21. בחוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007,²⁰ בסעיף 10(א), המילים "או עובד רשות מקומית" – יימחקו.
22. תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו ואולם תחילתו של פרט 10(ב) לתוספת, שנתיים מיום פרסומו של חוק זה.

⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התשס"ז, עמ' 88.

⁹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התשס"ח, עמ' 248.

¹⁰ ס"ח התשכ"ו, עמ' 6.

¹¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

¹² ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

¹³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 170.

¹⁴ ס"ח התשס"ז, עמ' 96.

¹⁵ ס"ח התשנ"ג, עמ' 116.

¹⁶ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56; התשס"ו, עמ' 126.

¹⁷ ס"ח התשס"ח, עמ' 534.

¹⁸ ס"ח התשנ"ז, עמ' 84.

¹⁹ ס"ח התשס"ד, עמ' 540; התשס"ח, עמ' 461.

²⁰ ס"ח התשס"ז, עמ' 96.

תוספת

(חיקוקי סביבה)

1. פקודת היערות²¹.
2. עבירות לפי סעיפים 111, 111א ו-111ב לפקודת המכרות²².
3. עבירות לפי סעיף 71א ו-71ד לפקודת בריאות העם, 1940²³.
4. עבירות לפי סעיף 20כא לחוק המים, התשי"ט-1959²⁴, למעט העבירות הקבועות בתקנות המים (מניעת זיהום המים) (סילוק שפכים מכלי שיט), התשנ"ט-1998²⁵.
5. חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956²⁶.
6. עבירות לפי חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961²⁷, למעט עבירה לפי סעיף 11(א)(2).
7. חוק הדרכים (שילוט), התשכ"ו-1966²⁸.
8. עבירות לפי סעיף 13(א)(1) עד (3) ו-5(5), (ב)(1) ו-3(3) ו-ג(ג), וסעיף 15 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.
9. חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993.
10. (א) עבירות לפי סעיף 15(א) לחוק החמרים המסוכנים, התשנ"ג-1993²⁹, וכן עבירות לפי סעיף 16 לחוק האמור לעניין העבירות האמורות.
- (ב) עבירות לפי סעיף 15(ב) ו-ג(ג) לחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, וכן עבירות לפי סעיף 16 לחוק האמור לעניין העבירות האמורות.
- (ג) תקנות החומרים המסוכנים (שימוש בתכשירים ליד מבנים), התשס"ה-2005³⁰.
11. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994, ותקנות שהותקנו לפיו.
12. חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997.
13. עבירות לפי סעיף 18(א)(3) לחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999³¹, וכן עבירות לפי סעיף 19 לחוק האמור לעניין העבירות האמורות.
14. חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004.
15. חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006³².
16. עבירות לפי סעיף 15(א)(1), (3) ו-4 לחוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007, ולפי סעיף 15(א)(5) לחוק האמור לעניין דיווח לפי סעיף 9(ב) לאותו חוק, וכן עבירות לפי סעיף 16 לחוק האמור לעניין העבירות האמורות.

מאיר שטרית
שר הפנים

אהוד אולמרט
ראש הממשלה

דליה איציק
יושבת ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

²¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

²² חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 910, (א) 938.

²³ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

²⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 169.

²⁵ ק"ת התשנ"ט, עמ' 82.

²⁶ ס"ח התשט"ז, עמ' 79.

²⁷ ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

²⁸ ס"ח התשכ"ו, עמ' 6.

²⁹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

³⁰ ק"ת התשס"ה, עמ' 610.

³¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 170.

³² ס"ח התשס"ו, עמ' 158.